

โครงการให้บริการวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ ประจำปี 2552

พญ.ปิยนิตย์ ธรรมาภรณ์พิลาศ
งานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
กรมควบคุมโรค

กรมควบคุมโรคห่วงใย อยากเห็นคนไทยสุขภาพดี

การขยายบริการวัคซีนไข้วัดใหญ่ในประเทศไทย

- บุคลากร เริ่ม 2547
- ประชาชน เริ่ม 2551

ทำไมต้องใช้วัคซีนไข้วัดใหญ่ในประเทศไทย?

- เพื่อลดโรค
- เพื่อเตรียมพร้อมต่อ
กรณีไข้วัดใหญ่
ระบาดใหญ่

ทำไมต้องใช้วัคซีนไข้หวัดใหญ่ในประเทศไทย?

เพื่อลดโรค

รายงานเฝ้าระวังโรค พบ
20,000-50,000 รายต่อปี
เสียชีวิต 10 รายต่อปี

การศึกษาพบ ปอดบวมจากไข้หวัดใหญ่ > 900,000 รายต่อปี และไข้หวัดใหญ่เป็นสาเหตุ 10 % ของการนอนโรงพยาบาล

กลุ่มเสี่ยง: COPD, หอบหืด, โรคหัวใจม ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก

ลดโรคและลดตาย
ในประชาชนกลุ่มเสี่ยง

ลดบุคลากรติดโรค
และแพร่ต่อให้ผู้ป่วย

ทำไมต้องใช้วัคซีนไขหวัดใหญ่ในประเทศไทย?

เพื่อเตรียมพร้อมต่อกรณี
ไขหวัดใหญ่ระบาดใหญ่

Re-assortment เป็น
สาเหตุของ pandemic
influenza เกิดทุก~ 40 ปี

เมื่อเกิด pandemic ประเทศที่มีโรงงานวัคซีนเท่านั้น จึงจะมีวัคซีนใช้
โรงงานวัคซีนต้องมีการผลิตอย่างน้อย 2 ล้านโดสต่อปี จึงจะเหมาะสม

ลดโอกาส re-assortment
ในบุคลากรและผู้ควบคุม
การระบาด H5N1

ทำให้สามารถตั้งโรงงาน
ผลิตวัคซีนในประเทศ

วัตถุประสงค์

1. ลดอุบัติการณ์การเจ็บป่วย และเสียชีวิตจากไข้หวัดใหญ่ ในประชาชนกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อโรคสูง
2. ลดโอกาสการแพร่กระจายเชื้อไข้หวัดใหญ่ ระหว่างบุคลากรทางการแพทย์ และผู้ป่วยที่มารับการรักษาที่คลินิกของโรงพยาบาล
3. ลดโอกาสการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก ที่อาจทำให้การแพร่กระจายในมนุษย์เป็นได้ง่ายขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย

1. ประชาชนทุกกลุ่มอายุ ที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง 7 กลุ่มโรค ได้แก่ ปอดอุดกั้นเรื้อรัง, หอบหืด, หัวใจ, หลอดเลือดสมอง ไตวาย, เคมีบำบัด, เบาหวาน
2. บุคลากรกลุ่มเสี่ยงตามยุทธศาสตร์ป้องกันแก้ไข และเตรียมพร้อมรับปัญหาโรคไข้หวัดนก และการระบาดของของไข้หวัดใหญ่

ประชาชน

บุคลากร

จำนวนบริการ

1,800,000

400,000

ขนาดวัคซีน

4 doses/vial

1 dose/vial

วันดำเนินการ

1 กค.- 31สค.52

รอบ 1: มีค.52

รอบ 2: พค.52

(แบ่งสองรอบเนื่องจาก
วัคซีนจัดหาได้เป็นสองระยะ)

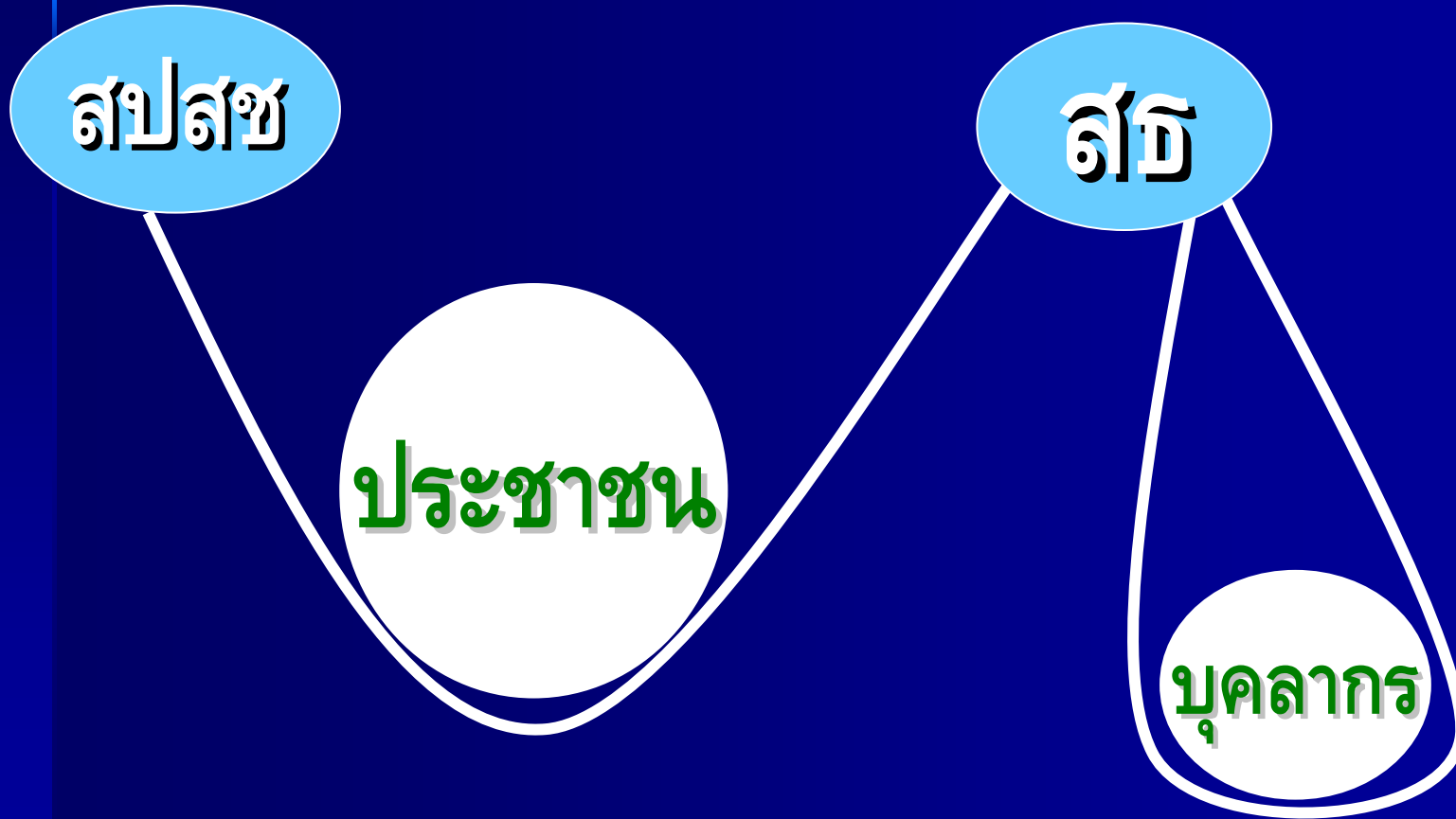
แนวทางดำเนินการ

สปสช

สธ

ประชาชน

บุคลากร

แนวทางดำเนินการ

- จัดซื้อ กระจายวัคซีน
- ตรวจสอบเป้าหมาย
- ชี้แจงแนวทาง
- สรุปผลบริการ
- ประเมินผล

สถิติ

บุคลากร

แนวทางดำเนินการ

สปสช

- จัดซื้อ กระจายวัคซีน (ผ่าน VMI)
- ตรวจสอบเป้าหมาย
- จัดแนวทางการให้บริการ
- สนับสนุนงบประมาณ
ทั้งในส่วนกลาง และพื้นที่
- ร่วมติดตามประเมินผล
- จัดแนวทางการรายงานผลบริการ
(ผ่าน website)

สธ

- สนับสนุนการดำเนินการ
 - จัดทำคู่มือแนวทาง
 - จัดประชุมชี้แจง
- ประชาสัมพันธ์วงกว้าง
- เผื่อระวัง แก้ไขปัญหา
อาการข้างเคียงจากวัคซีน
- ติดตามประเมินผล (โดย
สำนักตรวจฯ)
- เป็นผู้ให้บริการ

ประชาชน

คู่มือแนวทาง การดำเนินงาน

โครงการให้บริการ
วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่
ในผู้สูงอายุเรื้อรัง

แนวทาง
การดำเนินงาน
โครงการให้วัคซีน
ป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่
พ.ศ. 2552

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
และ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

การจัดคลินิกบริการ

ในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์

การจัดคลินิกบริการในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์

1. จุดให้บริการวัคซีน

- รพ. ขนาดเล็ก ควรมีจุดฉีดวัคซีนแห่งเดียว

- รพ. ขนาดใหญ่ ถ้าจำเป็นต้องกระจายวัคซีนให้แต่ละ

ward ไปฉีดวัคซีนกันเอง ควรกำหนดให้แล้วเสร็จภายใน

2 สัปดาห์ และถ้ายังมีวัคซีนคงเหลือให้นำกลับไปเก็บไว้ที่

ฝ่ายเภสัชกรรม

การจัดคลินิกบริการ ในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์

2. การเลือกวันที่ฉีดวัคซีน

- ผู้ที่ทำงานเข้าตลอด จันทร์-ศุกร์
ฉีดวัคซีนวันศุกร์ตอนบ่าย
- ผู้ที่ทำงานเวร 8 เข้า-บ่าย-ดึก
ฉีดวัคซีนวันที่ลงเวร off

การจัดคลินิกบริการในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์

3. การติดตาม AEFI หลังได้รับวัคซีน

ควรแจกแบบประเมิน AEFI ด้วยตนเอง (self report)

ให้แก่บุคลากรในโรงพยาบาลที่ได้ฉีดวัคซีนทุกราย

ให้ตรวจสอบตัวเอง ว่ามีอาการอะไรบ้างหลังฉีดวัคซีน

นาน 1 เดือน

การฉีดวัคซีนบริการ

ในกลุ่มประชาชนที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง

ก่อนการจัดเตรียมคลินิกบริการ

จะต้องทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้เสร็จก่อน คือ

1. การเรียงลำดับผู้ป่วยโรคเรื้อรังตามความสำคัญของโรค

1. ปอดอุดกั้นเรื้อรัง

2. หอบหืด

3. หัวใจ

4. หลอดเลือดสมอง

5. ไตวาย

6. ผู้ป่วยมะเร็งที่กำลังได้รับเคมีบำบัด

7. เบาหวาน

2. จัดทำแผนปฏิบัติการปฏิบัติงาน กำหนดการนัดกลุ่มเป้าหมาย ให้มารับบริการจำแนกเป็นรายวัน/รายพื้นที่

- ดำรงว่าปัจจุบันผู้ป่วยยังอาศัยอยู่ในพื้นที่จริงหรือไม่
- นัดกลุ่มเป้าหมายให้มารับบริการจำแนกรายวัน/รายพื้นที่ เพื่อลดอัตราการสูญเสียของวัคซีน (เนื่องจากวัคซีนมีขนาดบรรจุ 4 โด๊ส/ขวด)

■ แจ้งผู้ป่วยว่าได้รับการคัดเลือกให้มารับวัคซีน พร้อมทั้งอธิบายประโยชน์ที่จะได้รับ(แจกแผ่นพับ)

■ กำหนดการให้บริการ 1 กรกฎาคม - 31 สิงหาคม 2552

■ การประสานเครือข่ายในชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้นำในชุมชน อำนวยความสะดวก จัดพาหนะในการรับ-ส่ง

**ข้อควรระวังและผู้ที่ควรปรึกษาแพทย์
ก่อนฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่**

ควรปรึกษาแพทย์ก่อนฉีดวัคซีน ถ้าเคยมีประวัติดังนี้

- มีประวัติการแพ้ส่วนประกอบใดๆ ในวัคซีน ได้แก่ แพ้ไข่ โปรตีนไก่ นีโอมีซิน เจนด้ามยซิน พอร์มาลดีไฮด์ ออกโตซินอล

- เคยมีอาการแพ้หรือ ผิดปกติใดๆ จากการได้รับวัคซีนในครั้งก่อน

- เคยมีประวัติการเกิดโรคทางระบบประสาทหรือกล้ามเนื้ออ่อนแรง

อาการไม่พึงประสงค์ภายหลังได้รับวัคซีน

หลังฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่อาจมีไข้ต่ำ ๆ หรือปวดบริเวณที่ฉีดได้ มักหายเองใน 1-2 วัน พบน้อยมากที่เกิดอาการแพ้รุนแรง

ด้วยความปรารถนาดีจาก
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
สำนักหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

**การให้บริการวัคซีนป้องกัน
โรคไข้หวัดใหญ่
สำหรับผู้ป่วยที่มีโรคเรื้อรัง**

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

เป้าหมายผู้ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง 7 กลุ่มโรค
ดังนี้ :-

1. ปอดเรื้อรัง
2. หอบหืด
3. หัวใจ
4. หลอดเลือดสมอง
5. ไตวาย
6. ผู้ป่วยมะเร็งที่กำลังได้รับเคมีบำบัด
7. เบาหวาน

ขอเชิญมารับวัคซีนป้องกันโรคไขหวัดใหญ่ ฟรี
ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม - 31 สิงหาคม 2552

บัตรนัดวัคซีนไขหวัดใหญ่

ชื่อ.....นามสกุล.....

โปรดมารับวัคซีนที่โรงพยาบาล.....

ในวันที่.....เวลา.....น.

หากไม่สามารถมาตามวันนัดได้ โปรด โทร.แจ้งที่.....

.....

ด้านหน้า

ด้านหลัง

3. เตรียมวัคซีนไข้วัดใหญ่ให้เพียงพอในการให้บริการ

- องค์การเภสัชกรรม กระจายวัคซีนผ่านระบบ VMI ไปยังโรงพยาบาลโดยตรง
- กำหนดให้เภสัชกร เป็นผู้ดูแลการเก็บรักษาและเบิกจ่าย วัคซีนเช่นเดียวกับในปีที่ผ่านมา (รายละเอียดใน “การบันทึกข้อมูลคงคลังและกำกับติดตามการบริหารวัคซีนด้วยระบบ VMI”)

4. การเตรียมความรู้เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

เนื่องจากมีผู้มารับบริการเป็นจำนวนมาก
ในโรงพยาบาลขนาดใหญ่อาจต้องระดมพยาบาล
จากหน่วยต่างๆ ซึ่งพยาบาลบางคนอาจไม่เคยฉีดวัคซีน
ใช้หวัดใหญ่มาก่อน ต้องมีการทบทวนเรื่อง
เทคนิคการฉีดเข้ากล้ามเนื้อในเด็กและผู้ใหญ่

วัคซีนไข้หวัดใหญ่

วัคซีนขนาด 0.5 มล. ประกอบด้วยไวรัสชนิดเชื้อตาย* ซึ่งประกอบด้วยแอนติเจนที่คล้ายคลึงกับแอนติเจนของไวรัสต่อไปนี้

A/Brisbane/59/2007 (H1N1) - like strain IVR-148

A/Brisbane/10/2007 (H3N2) – like strain NYMC X – 175C

B/Florida/4/2006 – like strain B/Florida/4/2006

* แพร่พันธุ์ใน (fertilized) ไข่ไก่ จากไก่ที่สุขภาพสมบูรณ์

การบรรจุ

วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ เป็นน้ำยาแขวนตะกอนสำหรับฉีด

- บรรจุวัคซีนในขวดแก้วใส ขวดละ 0.5 ml (1 โด้ต)

จำนวน 5 ขวด ในกล่องกระดาษ พร้อมใบแทรก

- บรรจุวัคซีนในขวดแก้วใส ขวดละ 2.0 ml (4 โด้ต)

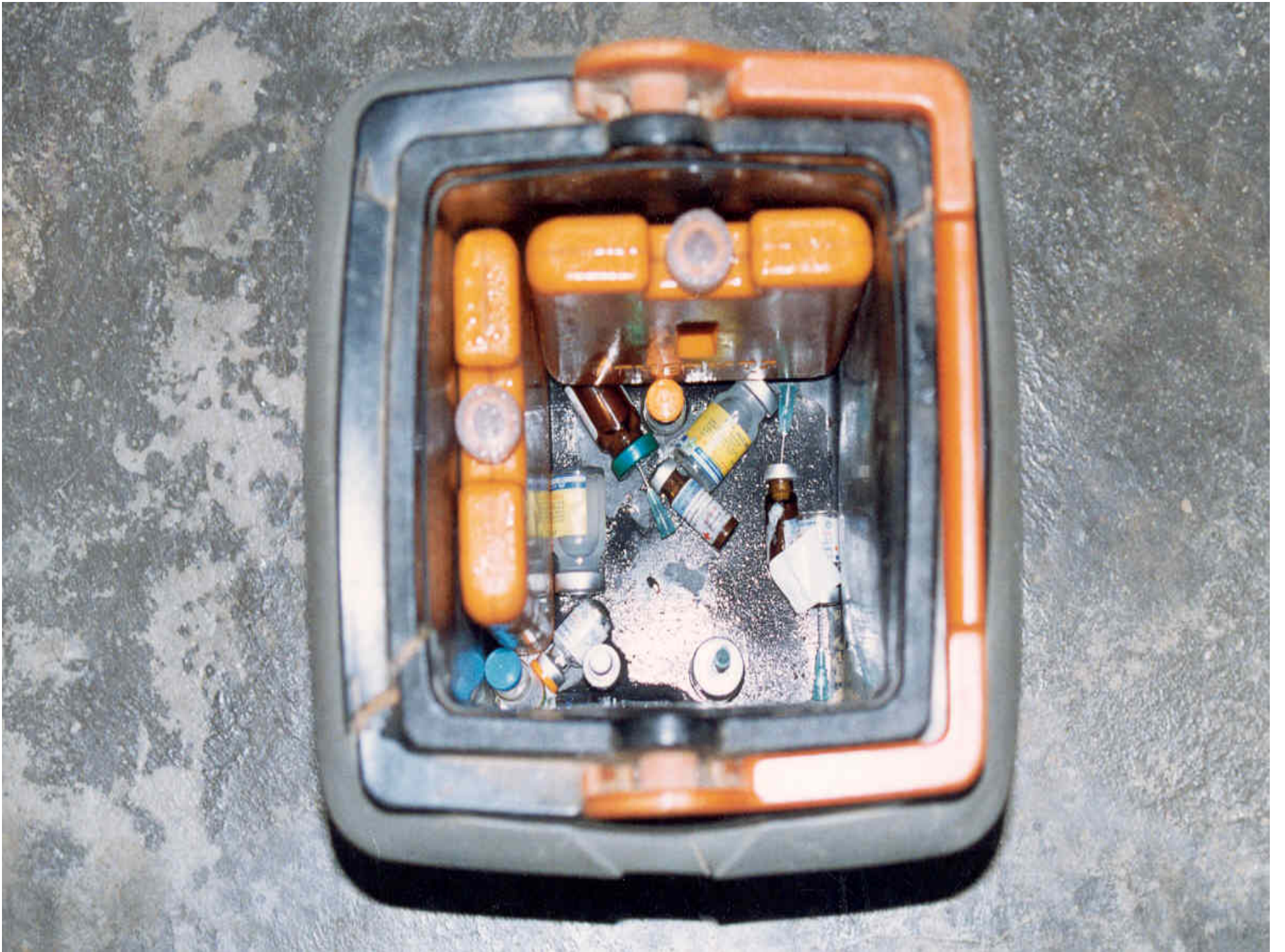
จำนวน 10 ขวดในกล่องกระดาษ พร้อมใบแทรก

หลังการเขย่า วัคซีนจะมีลักษณะเป็นของเหลวสีขาวขุ่นเล็กน้อย

เก็บรักษาวัคซีนป้องกันโรคไข้วัดใหญ่อย่างไร

- เก็บวัคซีนให้พ้นมือและสายตาเด็ก
- ห้ามใช้วัคซีนเกินวันหมดอายุที่แจ้งไว้บนฉลากหรือกล่องบรรจุ
- เก็บวัคซีนที่อุณหภูมิ 2 ถึง 8 C (ในตู้เย็น)
- ห้ามแช่แข็ง

ขนาดวัคซีนไขหวัดใหญ่ที่ใช้

- ผู้ใหญ่ และเด็กอายุตั้งแต่ 3 ปี ขึ้นไป

ฉีดวัคซีน 1 โด๊ส ขนาด 0.5 มล.

- เด็กอายุตั้งแต่ 6 - 35 เดือน

ฉีดวัคซีน 1 โด๊ส ขนาด 0.25 มล.

- สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 9 ปี ที่ไม่เคยได้รับการฉีดวัคซีนมาก่อน

แนะนำให้ฉีดอีก 1 เข็ม หลังจากเข็มแรกอย่างน้อย 4 สัปดาห์

5. การเตรียมความรู้เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

การเตรียมความรู้/เครื่องมือในการกู้ชีพให้พร้อมใช้งาน

เนื่องจากการเฝ้าระวังอาการข้างเคียงหลังได้รับวัคซีน
ในปี 2551 มีรายงาน anaphylactic shock 1 ราย จากวัคซีนที่
ฉีดไปประมาณ 5 แสนโด๊ส

ดังนั้นในช่วงรอสังเกตอาการหลังได้รับวัคซีน 30 นาที
ถ้าผู้ให้บริการมีความเข้าใจและสามารถวินิจฉัยอาการได้อย่าง
รุนแรง (Anaphylaxis) ได้เร็วเมื่อเริ่มมีอาการที่เป็นสัญญาณ
เตือน จะช่วยลดความรุนแรงและป้องกันการเสียชีวิตได้

คำจำกัดความ อาการแพ้อย่างรุนแรง (Anaphylaxis)*

เป็นปฏิกิริยาการแพ้อย่างรุนแรงที่เกิดขึ้นทั่วร่างกาย
ภายหลังการสัมผัสกับสารที่ก่อให้เกิดการแพ้ที่เคยได้รับการ
กระตุ้นมาก่อน

การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นภายในเวลารวดเร็ว (5-30 นาที)
ทำให้มีความผิดปกติอย่างน้อยใน 2 ระบบ คือ

- ผิวหนัง
- ระบบการหายใจ และระบบการไหลเวียน

ความแตกต่างระหว่าง anaphylaxis และ faint

	Faint (vasovagal syndrome)	Anaphylaxis
เวลาที่เริ่มมีอาการ(onset)	ทันทีที่ฉีดหรือภายหลังได้รับวัคซีนแล้ว 2-3 นาที	มีช่วงเวลาภายหลังได้รับวัคซีนแล้ว 5 – 30 นาที
อาการ/อาการแสดง ในระบบต่างๆ ผิวหนัง	ซีด มีเหงื่อ เย็น ชื้น	มีผื่นลมพิษ แดงนูนคัน, หน้าตาบวม angioedema มีผื่นทั่วตัว
ระบบหายใจ	หายใจปกติหรือหายใจลึกๆ	หายใจเสียงดัง เนื่องจากมีการอุดกั้นของทางเดินหายใจ (มี wheeze หรือ stridor)

ความแตกต่างระหว่าง anaphylaxis และ faint

	Faint (vasovagal syndrome)	Anaphylaxis
ระบบหัวใจ และ หลอดเลือด	การเต้นของหัวใจ/ชีพจรช้า อาจมีความดันโลหิตต่ำ ชั่วคราว	ชีพจรเร็วมีความดันโลหิตต่ำ
ระบบทางเดิน อาหาร	มีคลื่นไส้/อาเจียน	ปวดท้อง (abdominal cramps) เหมือนจะถ่ายอุจจาระ
Neurological	อาจมีอาการไม่รู้สึกร่างกาย ส่วนๆ ไม่กินน้ำและถ้าจัดให้อยู่ ในท่านอนราบจะดีขึ้นเร็ว	มีอาการไม่รู้สึกร่างกายหลัง ในรายที่มีอาการรุนแรง อาจจะดี ขึ้นเพียงเล็กน้อยเมื่อให้นอนราบลง

การเบิกจ่ายวัคซีน

- หน่วยบริการเบิกวัคซีนจากกลุ่มงานเภสัชกรรมวันต่อวัน
- ให้บริการทันทีหลังเบิกจ่าย
- ห้ามเบิกวัคซีนไปเก็บไว้นอกคลังยาเพื่อรอให้บริการในภายหลัง

ทั้งนี้การประเมินในปีที่ผ่านมาพบว่าเกิดการสูญเสียวัคซีนจากการเก็บรักษาวัคซีนไม่ถูกต้องได้

การให้บริการ

- ก่อนให้บริการผู้ป่วยทุกราย ขอให้เจ้าหน้าที่แจ้งอาการไม่พึงประสงค์ภายหลังได้รับวัคซีนที่อาจเกิดขึ้น ตามข้อความดังนี้ **“วัคซีนนี้เมื่อฉีดแล้วอาจมีอาการคล้ายเป็นไข้หวัดได้ 2-3 วัน อาการแพ้รุนแรงมีได้แต่พบน้อยมาก”** ให้ผู้มารับบริการหรือญาติทราบก่อนทุกครั้ง
- ให้ลงรายชื่อรับทราบไว้ในทะเบียนบริการ

การเก็บขวดวัคซีนหลังให้บริการ

- เก็บขวดวัคซีนที่ใช้แล้วอย่างน้อย 7 วัน
หรืออาจน้อยกว่า 7 วัน หากพื้นที่ในตู้เย็นไม่เพียงพอ
(อุณหภูมิ 2 ถึง 8 องศาเซลเซียส และต้องป้องกันไม่นำมาใช้ใน
วันรุ่งขึ้น)

ในกรณีกลุ่มเป้าหมายที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง

รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล

หรือ มีโรคประจำตัวกำเริบที่ยังไม่สามารถควบคุมอาการได้

หรือ มีโรคติดเชื้อเฉียบพลัน

ควรเลื่อนการให้วัคซีนไปก่อน

ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของแพทย์

ขอขอบคุณ

กรมควบคุมโรคห่วงใย อยากเห็นคนไทยสุขภาพดี